

Nationaal Archief
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Nummer Toegang: 1.13.14

**Inventaris van het archief van J.W.
Ripperda [levensjaren 1682-1737],
1697-1934**

Versie: 08-05-2021

K.D. Paronavitana

Nationaal Archief, Den Haag 1979

This finding aid is written in Dutch.

I N H O U D S O P G A V E

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Beperkingen aan het gebruik.....	6
Materiële beperkingen.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
Biografie van J.W. Ripperda.....	7
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	7
De verwerving van het archief.....	8
Inhoud en structuur van het archief.....	9
Verantwoording van de bewerking.....	9
Verwant materiaal.....	10
Beschikbaarheid van kopieën.....	10
Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	11
A. Stukken betreffende de aanlegger van de verzameling.....	11
B. Verzamelde stukken betreffende Ripperda.....	12
I. Originelen.....	12
II. Afschriften die direct betrekking hebben op Ripperda.....	12
III. Afschriften die indirect betrekking hebben op Ripperda.....	13
IV. Boeken.....	16
V. Knipsels.....	16
VI. Foto's.....	17
Bijlagen.....	19
Literatuur en bronnen.....	19
Tijdschriftartikelen.....	19

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Collectie Ripperda

Archiefbloknummer:

1308

Omvang:

68 inventarisnummer(s); 0,34 meter

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands een enkele in het Spaans.

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven, getypte en gedrukte documenten, geen bijzondere handschriften. Daarnaast een aantal foto's.

Archiefdienst:

Nationaal Archief

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

Lopez Ferrer, Don Luciano

Samenvatting van de inhoud van het archief:

Het archief bevat voornamelijk stukken betreffende J.W. Ripperda (1682-1737) verzameld door Don Luciano Lopez Ferrer uit Spanje. Daarnaast stukken betreffende de verzamelaar Ferrer. De stukken betreffende Ripperda hebben voornamelijk betrekking op zijn gezantschap in Spanje en zijn verblijf in Marokko.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Volledig openbaar.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent geen beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van slechte materiële staat.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Collectie Ripperda, nummer toegang 1.13.14, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Ripperda, 1.13.14, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

Don Luciano Lopez Ferrer was van 1907-1913 gezant te Tetuan, Marokko. Hij was zeer geïnteresseerd in de figuur van J.W. Ripperda en hij bezocht in Marokko het huis waar J.W. Ripperda overleden was.

BIOGRAFIE VAN J.W. RIPPERDA

Johan Willem Ripperda werd 7 maart 1682 te Oldehove in Groningen geboren uit het huwelijk van Ludolf Luurdt Ripperda en Maria Isabelle van Diest (of Deest). In 1704 trouwde hij met Alida van Schellingwouw, de dochter van Nicolaas Schellingwouw en Maria Commersteyn uit Amsterdam. De politieke carrière van Ripperda begon met de toelating tot de Staten van Groningen in 1705. Ripperda behoorde tot een Katholieke familie, maar zou zich tot het Protestantisme hebben bekeerd om ambten te kunnen bekleden. In 1711 werd hij lid van het college van Gedeputeerde Staten van Groningen. In hetzelfde jaar werd hij gedeputeerde bij de Staten-Generaal. In 1715 werd hij benoemd tot extraordinaris envoyé aan het Spaanse Hof. Tot 1718 vertegenwoordigde hij de Republiek bij de Spaanse koning.

In 1717 stierf zijn eerste vrouw en in 1721 sloot hij een tweede huwelijk met de Spaanse Francisca Eusebia Xarava del Castillo.

In Spanje keerde hij terug tot het Katholicisme en hij kreeg de steun van de toenmalige kardinaal-minister Alberoni om zich voor goed in Spanje te vestigen. Hij werd benoemd tot superintendent van een lakenweverij in Guadajajara. Van 1725 tot 1726 bemiddelde hij bij verschillende traktaten tussen de Spaanse koning en de keizer van Oostenrijk. In 1726 werd hij beschuldigd van verraad, uit alle functies ontslagen en door de Spaanse koning in het kasteel van Segovia gevangen gezet.

Hier maakte hij kennis met Josefa Ramos, die hem in 1728 uit de gevangenis via Portugal naar Engeland hielp ontluchten. Vandaar vertrok hij in 1730 naar de Nederlanden. In Den Haag ontmoette hij een gezant van de sultan van Marokko met wiens hulp hij naar Marokko vertrok om daar een nieuw leven op te bouwen. Hij werd agent van de sultan Muley Abdellah en na diens dood van de sultans moeder. In 1734 vertrok hij naar Tunis en van daar naar Tetuan. Daar stierf Ripperda in november 1737 na een leven vol teleurstellingen.

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

Don Luciano Lopez Ferrer interesseerde zich dusdanig in Ripperda, dat hij van 1924 tot 1931 afschriften van bronnen betreffende diens leven verzamelde. Na zijn overlijden kwamen deze stukken eerst in het bezit van zijn vrouw en later van zijn zoon Joaquin Lopez Ferrer. Hij stuurde de stukken in 1977 naar het Koninklijk Oudheidkundig Genootschap te Amsterdam vanwaar ze hun weg naar de Eerste Afdeling van het Algemeen Rijksarchief vonden (1977).

DE VERWERVING VAN HET ARCHIEF

Het archief werd in 1977 door het Algemeen Rijksarchief verworven.

Het archief is door schenking verworven.

Inhoud en structuur van het archief

VERANTWOORDING VAN DE BEWERKING

Een orde bestond er niet in de collectie. Het merendeel bestaat uit afschriften van stukken die in de verschillende archieven berusten, voornamelijk in het Archivo General Simancas in Spanje. De collectie loopt over de periode van 1714-1945. 1714 was het jaar dat Ripperda als gezant in Spanje aangesteld werd en 1945 is het sterfjaar van Ferrer. Wij kunnen deze jaren beschouwen als het begin en het eindjaar van de collectie.

Verwant materiaal***BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN***

Inventarisnummers van dit archief zijn niet in kopievorm beschikbaar

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDELEN

A. STUKKEN BETREFFENDE DE AANLEGGER VAN DE VERZAMELING.

- 1** Ingekomen brieven bij Don Luciano Lopez Ferrer van Jorge Nypels, P. Hierman, C.F.A. van Dam en Johan Brouwer over het verzamelen van documentatie betreffende Ripperda.
1911-1932 1 omslag
- 2** Brief aan Don Luciano Lopez Ferrer van C.F.A. van Dam betreffende de vertalingen van stukken over Ripperda.
1928 1 stuk
met een afschrift van de brief van P.J. Jide aan de Staten Generaal. 1732.
- 3** Brieven aan Ferrer van Ali Selavi over de plaats in Tetuan waar Ripperda heeft gewoond.
1916 3 stukken
met twee foto's.
- 4** Aantekeningen over bezoeken gebracht aan het Archivo General Simancas in Spanje.
1913-1927 1 cahier
- 5** Kwitantie van James Bawson voor J. Varela Gil betreffende historisch onderzoek naar Ripperda in het Public Record Office te Londen.
1917 3 stukken
- 6** Losse aantekeningen uit bronnen in het Public Record Office te Londen over Ripperda.
1934 1 stuk

B. VERZAMELDE STUKKEN BETREFFENDE RIPPERDA.

Johan Willem Ripperda werd 7 maart 1682 te Oldehove in Groningen geboren uit het huwelijk van Ludolf Luurdt Ripperda en Maria Isabelle van Diest (of Deest). In 1704 trouwde hij met Alida van Schellingwouw, de dochter van Nicolaas Schellingwouw en Maria Commersteyn uit Amsterdam. De politieke carrière van Ripperda begon met de toelating tot de Staten van Groningen in 1705. Ripperda behoorde tot een Katholieke familie, maar zou zich tot het Protestantisme hebben bekeerd om ambten te kunnen bekleden. In 1711 werd hij lid van het college van Gedeputeerde Staten van Groningen. In hetzelfde jaar werd hij gedeputeerde bij de Staten-Generaal. In 1715 werd hij benoemd tot extraordinaris envoyé aan het Spaanse Hof. Tot 1718 vertegenwoordigde hij de Republiek bij de Spaanse koning.

In 1717 stierf zijn eerste vrouw en in 1721 sloot hij een tweede huwelijk met de Spaanse Francisca Eusebia Xarava del Castillo.

In Spanje keerde hij terug tot het Katholicisme en hij kreeg de steun van de toenmalige kardinaal-minister Alberoni om zich voor goed in Spanje te vestigen. Hij werd benoemd tot superintendent van een lakenweverij in Guadelajara. Van 1725 tot 1726 bemiddelde hij bij verschillende traktaten tussen de Spaanse koning en de keizer van Oostenrijk. In 1726 werd hij beschuldigd van verraad, uit alle functies ontslagen en door de Spaanse koning in het kasteel van Segovia gevangen gezet.

Hier maakte hij kennis met Josefa Ramos, die hem in 1728 uit de gevangenis via Portugal naar Engeland hielp ontvluchten. Vandaar vertrok hij in 1730 naar de Nederlanden. In Den Haag ontmoette hij een gezant van de sultan van Marokko met wiens hulp hij naar Marokko vertrok om daar een nieuw leven op te bouwen. Hij werd agent van de sultan Muley Abdellah en na diens dood van de sultans moeder. In 1734 vertrok hij naar Tunis en van daar naar Tetuan. Daar stierf Ripperda in november 1737 na een leven vol teleurstellingen.

I. ORIGINELEN

- 7** Kwitantie van J.W. Ripperda aan Thomas Teyler te Amsterdam betreffende de betaling van rente.
1724 1 stuk

II. AFSCHRIFTEN DIE DIRECT BETREKKING HEBBEN OP RIPPERDA

- 8** Verslag van J.W. Ripperda als gezant in Spanje gericht aan de Staten Generaal over de periode 1715-1718. Met Spaanse vertaling.
z.j 2 stukken
- 9** Correspondentie naar aanleiding van instructies en onderhandelingen van J.W. Ripperda tijdens zijn verblijf aan het Hof in Wenen. Afschriften uit het Archivo General Simancas in Spanje.
1723-1724 2 cahiers
- 10** Correspondentie naar aanleiding van werkzaamheden van Ripperda tijdens zijn verblijf in Tetuan, Marokko. Afschriften en annotatiën.
(1724-1732) 4 stukken

-
- 11** Brieven van het Hof van Spanje aan Ripperda tijdens zijn onderhandelingen met het Hof van Wenen.
1725 1 stuk
- 12** Correspondentie naar aanleiding van de werk-zaamheden van J.W. Ripperda tijdens zijn verblijf aan het Hof van Wenen als gezant van Spanje. Afschriften uit het Archivo General Simancas in Spanje.
1725-1733 1 omslag
- 13** Afschrift uit de Europesche Mercurius, 39e stuk, tweede deel, gaande over de vlucht van Ripperda uit het Kasteel van Segoria.
1728 1 stuk
- 14** Briefwisseling tussen Nicolas Antonie de Oliver in Den Haag en Marquies de la Paz in Madrid over Ripperda. Afschriften uit het Archivo General Simancas in Spanje.
(1730-1740) 2 cahiers
- 15** Brief van Gabriel Lanaci te Maquines aan Ripperda.
1735 1 stuk
- 16** Afschrift uit de Europesche Mercurius, 48e stuk, tweede deel, gaande over de laatste maanden van het leven van Ripperda.
1737 1 stuk
- III. AFSCRIFTEN DIE INDIRECT BETREKKING HEBBEN OP RIPPERDA**
- 17** Rede van markies Beretti-Landi, gezant van Spanje in de Geüniëerde Provincies. Gedrukt.
1719 1 stuk
- 18** Uittreksel van de memorie van hertog Liria y Xerica, gezant van Spanje in Rusland over zijn reis daarheen via Wenen.
(1727) 1 stuk
- 19** Aantekeningen over de onderhandelingen tussen Spanje en Wenen in 1725.
z.j 2 stukken
- 20** Aantekeningen over de geschiedenis van af de Vrede van Rijswijk (1697) tot aan de Vrede van Utrecht (1713).
z.j 1 stuk
- 21** Aantekeningen betreffende het traktaat tussen Frankrijk, Engeland, Oostenrijk en Spanje.
z.j 1 stuk

-
- 22** Uittreksels van missiven van gezanten en anderen aan de Engelse regering m.b.t. Ripperda.
1715-1725 1 stuk
- 23** Brief van Maria ter Metalen te Maquines aan Ripperda waarbij zij zijn bemiddeling vraagt om haar vrijheid te verkrijgen. Met Spaanse vertaling.
(1732) 1 stuk
- 24** Ingekomen missiven van consul R. Lawrence uit Tunis aan de Engelse regering, inhoudende mededelingen over militaire ontwikkelingen in het Middellandse-Zee gebied.
(1735) 1 omslag
- 25** Memorie van Robert White aan de hertog van Newcastle betreffende het traktaat tussen Engeland en Tunis.
(1743) 1 stuk
- 26** Missive van William Pitt, Brits minister van Buitenlandse Zaken aan consul Gordon over het veroveren van het Franse schip St. Anne door het Bristolse kaperschip Diana.
(1758) 1 stuk
- 27** Uittreksel uit het boek "Memorias Historicas Para Escribir la Historia de Espana" door Don Feliz de Salavert.
(1725) 1 stuk
- 28** Index op de resolutiën van de Staten-Generaal der Verenigde Nederlandse provinciën van het jaar 1730.
z.j 1 stuk
- 29** Uittreksel uit het boek "A description of Holland or the present state of United Provinces pagina 40, Londen.
1763 1 stuk
- 30** Lijst van enige boeken over het Middellandse-Zee gebied.
z.j 1 stuk
- 31** Uittreksel van John Windees "A journey to Mequinez".
1725 1 stuk
- 32** Afschrift van bladzijde 879 van "Revue Encyclopedique" over Alberoni.
z.j 1 stuk
- 33** Uittreksel uit het artikel "Letters concerning the Spanish nation" geschreven te Madrid in de jaren 1760 en 1761 door dominee Edward Clarke.

-
	z.j	1 stuk
34	Aantekeningen over het aantal soldaten in de regimenten van het leger in Ceuta.
(18e eeuw)	1 stuk
35	Verklaring van Francisco Lozano, missionaris te Tetuan, dat kapitein Thomas Barrey een betrouwbaar katholiek is.
1737	1 stuk
36	Brief van Amet Ben Hali Ben Abdalla aan Mahoma over de vrijlating van een aantal gevangenen.
1732	1 stuk
37	Inscriptie in Arabische letters van de Moskee Sidi Saidi in Tetuan.
Met Spaanse vertaling.
z.j	1 stuk
38	Aantekening betreffende een twist tussen twee families in Marokko rond 1700.
z.j	1 stuk
39	Getuigeverklaring van Michele Varazzi en Pietro Varsi, slaven, voor de magistraat van Tunis gedaan over de vrijkoop van slaven; authentiek afschrift van Archivo di Stado Genova. Met Spaanse vertaling.
1736	1 stuk
40	Akten betreffende de verhuur van een huis in Tetuan door Abdelkader Xendir aan Ripperda. Arabische teksten met Spaanse vertalingen.
1732, 1737	2 stukken
41	Brief gericht aan de gezant van Spanje in Marokko waarbij Ahmed Ibn Mahla Al Huni vraagt om een betrekking in Marokko om Arabisch te leren. Afschrift
1953	1 stuk
42	Vertaling van het boek "Regocijo de Amigos y Alivio de Aflicciones" gaande over de voornaamste gouverneurs te Tetuan, door Sid Abd-selam Es-Quirix met een commentaar.
z.j	1 stuk
43	Naamlijst van de gouverneurs van Tetuan, Marokko.
z.j	1 stuk
44	Aantekeningen over gouverneurs van Marokko, nl. Muley Ismael, Sultan van Marokko, Hamed Dhabî, Muley Abde11ah, Omar Lucas, Sid Mohamed Ben Abdel-la.	

z.j 1 stuk

45 Plattegrond van de stad Groningen. Gedrukt.
(18e eeuw.) 1 stuk

46 Kaart van de Geünieerde Provinciën. Gedrukt.
1760 1 stuk

47 Plattegrond van de stad 's-Gravenhage. Gedrukt.
1760 1 stuk

48 Afbeelding van de Martini kerk te Groningen. Gedrukt.
18e eeuw 1 stuk

IV. BOEKEN

49 Academisch proefschrift van Wolter Albert van Verschuer "Het
staatkundig bedrijf van Johan Willem Baron van Ripperda (1715-
1726), Leiden.
1861 1 boek

50 Concept van een boek getiteld "La actuacion politica de Juan
Guillerermo Baron de Ripperda 1715-1726".
1932 1 stuk

51 Concept van een boek betreffende Ripperda.
20e eeuw 1 omslag

52 Fr.Beilaun "Geheime Geschichten und Rätselhafte Mensche",
Leipzig.
z.j 1 boek
hoofdstuk over Ripperda.

V. KNIPSELS

53 Gazette D'Utrecht, numero V, VIII, IX, XCII, CI, respectievelijk 1729,
1729, 1735 en 1737 4 stukken

54 "Gazette" uit Parijs.
1734 1 stuk

55 Tijdschriftartikel over Ripperda's verblijf in Afrika.
20e eeuw 1 omslag

56 Knipsels uit tijdschriften over de moskee Sidi Saidi in Tetuan.
(1922) 2 stukken

57 Tijdschriftartikel over Ripperda en de moskee Sidi Saidi in Tetuan
geschreven door Clemente Cerdeira.

	1927	1 stuk
58	Krantenartikel uit "Il Debate" over Ripperda en zijn leven. 1917	1 stuk
59	Krantenartikel over de ongenade van Ripperda. "La quintessence des nouvelles." 1726 juni 13	1 stuk
60	Biografie van Ripperda. Getypt. z.j	1 stuk
61	Aantekeningen-voor een biografie, van Ripperda. z.j	1 stuk
62	Losse aantekeningen over Ripperda. z.j	1 omslag
63	Losse krantenartikelen over Ripperda. 20e eeuw	1 omslag

VI. FOTO'S

64	Foto's van het Kasteel Segovia, C.M. van Loo, Escuela Francesa Siglo XVIII, Don Carlos, Familie van Filip V, Dona Isabel de Franesio, Filipe V. z.j	10 stukken
65	Foto's van Spaanse vorsten en vorstinnen en een van het Kasteel Segovia. z.j	10 stukken
66	Foto's van het huis in Tetuan waar Ripperda heeft gewoond. z.j	9 stukken
67	Foto's van het huis in Tetuan waar Ripperda heeft gewoond. z.j	12 stukken
68	Foto's van gehouwen i.v.m. Ripperda's verblijf in Tetuan. z.j	13 stukken

BIJLAGEN

LITERATUUR EN BRONNEN

Alkemade, G.P.J. van, *Jan Willen Hertog van Ripperda, een diplomaat-avonturier uit de achttiende eeuw*, Apeldoorn, 1968.

Conradi, Petrus en Volkert van der Plaats, *Levensbeschrijving van eenige voornaamste meest Nederlandsche mannen en vrouwen*, (derde deel) Amsterdam, 1776.

Massuet, Pierre, *Gedenkschriften van den hertog van Ripperda, eerst afgezant van de Staten-Generaal bij zijne Catholique Majestijt vervolgens Hertog van Grande van Spanje daarna Bachea en eerste staatsdienaar van Mulei-Abdalah, keizer van Fez en Marokko, etc., etc.*, Amsterdam, 1741,(twee delen).

Pauw, Cornelis, *Strubbelingen in stad en Lande*, Groningen, 1956.

Schutte, O. *Repertorium der Nederlandse Vertegenwoordigers, residerende in het Buitenland 1584-1810*, 's-Gravenhage, 1976.

Verschuer, W.A. van, *Het Staatkundige bedrijf van Joan Willem Baron van Ripperda (1715-1726)*, Leiden, 1861.

TIJDSCHRIFTARTIKELEN

Bussemaker, C.Th.H., *Nog eens Johan Willem Ripperda*, Groninger Volksalmanak (1911) blz. 89-134.

Naber, S.A. *Johan Willem Baron Ripperda*, Bijdragen voor Vaderlandse Geschiedenis en Oudheidkunde (IVde Reeks, Dl.VII 1909) blz. 208-271.

Nepveu, J.J.D., *Een bijdrage tot het leven van Johan Willem van Ripperda*, Bijdragen en Mededelingen Historisch Genootschap te Utrecht. Dl. VII. (1884) blz. 91-114.

Rutgers, C.P.L., *Johan Willem Hertog van Ripperda*, Groninger Volksalmanak (1894) blz. 129-157.